ЗАЦВЕРДЖАНА
Пастанова
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
26.06.2020 № 164

Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Пчалярства» для IX класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі

ГЛАВА 1
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Сапраўдная вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Пчалярства» (далей – вучэбная праграма) прызначана для IX класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі

2. Сапраўдная вучэбная праграма разлічана на 35 гадзін (1 гадзіна ў тыдзень).

У сапраўднай вучэбнай програме змястоўны і працэсуальны (дэманстрацыі, практычныя заняткі) кампаненты вучэбнага матэрыялу структураваны па тэмах.

Колькасць вучэбных гадзін, якая адведзены ў главе 2 сапраўднай вучэбнай праграмы на вывучэнне вучэбнага матэрыялу адпаведнай тэмы, з'яўляецца прыкладным і залежыць ад відаў дзейнасці, якія арганізуюцца настаўнікам, і вучэбна-пазнавальных магчымасцяў вучняў. Настаўнік мае права пераразмеркаваць колькасць гадзін на вывучэнне тэм у межах 35 гадзін.

3. Мэта – падрыхтоўка вучняў да самастойнай працоўнай дзейнасці, прафесійная арыентацыя да набыцця прафесіі пчаляра.

4. Задачы:

фарміраванне ў вучняў шырокага кругагляду;

развіццё самастойнасці і здольнасці да рашэння творчых задач у працоўнай дзейнасці;

падрыхтоўка да свядомага прафесіянальнага самавызначэння;

навучанне практычным навыкам вырабу вулляў, рамак, наставак, абыходжання з пчаласем’ямі на працягу года.

5. Формы і метады навучання і выхавання рэкамендаваны з улікам узроставых асаблівасцей вучняў IX класа, змястоўнага і працэсуальнага кампанентаў навучальнага матэрыялу. Формы, метады і сродкі навучання і выхавання павінны быць нацэлены на вучня як цэнтральную фігуру адукацыйнага працэсу, стымуляванне яго вучэбнай дзейнасці, развіццё самастойнасці ў вучэнні. Праграма прадугледжвае паслядоўнае развіццё ведаў і ўменняў, атрыманых вучнямі ў працэсе навучання. Могуць выкарыстоўвацца франтальная, парная, калектыўная і індывідуальная формы работы.

6. Асноўныя патрабаванні да вынікаў засваення зместу вучэбнага матэрыялу выяўляюцца ў тым, што ў вучняў будуць сфарміраваны:

6.1. веды:

значэння пчалярства і яго развіцця ў Беларусі;

анатоміі і фізіалогіі меданоснай пчалы, пра грамадскае жыццё пчалы;

медaносных рэсурсаў і апылення сельскагаспадарчых раслін;
правіл развядзення і ўтрымання пчол;
хвароб і шкоднікаў пчол;
6.2. уменні:
вырабляць пасечныя вуллі і пчалярскія прылады;
здабываць і захоўваць прадукты пчалярства;
6.3. навыкі планавання і аналізу дзейнасці пчалапасекі.

ГЛАВА 2
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Уводзіны (1 гадзіна)

Унутраны распарадак, агульныя правілы паводзін, вытворчай санітарыі і асабістай гігіены.

Тэма 2. Значэнне пчалярства і яго развіццё ў Беларусі (1 гадзіна)

Гісторыя пчалярства. Значэнне пчол для чалавека. Роль меданосных пчол у апыленні раслін, павышэнні ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур. Агульныя звесткі пра пчол і іх жыццё.

Практычныя заняткі:

1. Добраўпарадкаванне тэрыторыі пасекі. Пасеў і пасадка раслін-меданосаў.

Тэма 3. Падрыхтоўка пчол да зімоўкі (3 гадзіны)

Важнейшыя ўмовы ўтрымання на пасецы моцных сямей. Падрыхтоўка пчаліных сямей да зімоўя. Зборка гнязда пчол. Прыгатаванне цукровага сіропа. Асенняя падкормка і прафілактыка захворванняў пчол.

Практычныя заняткі:

2. Зборка гнязда.
3. Прыгатаванне цукровага сіропа. Кармленне пчол.
4. Уцяпленне гнязда.

Тэма 4. Біялогія меданосных пчол (8 гадзін)

Будова цела пчалы. Пароды пчол. Пчаліная сям’я: матка, рабочыя пчолы, трутні, расплод. Размеркаванне абавязкаў паміж пчоламі ў залежнасці ад іх узросту. Роля маткі і трутняў. Перавага моцных сямей ў час медазбора.

Практычныя заняткі:

5. Вывучэнне будовы сотаў, разнастайныя віды ячэек сотаў.
6. Эскіз рамак, падставак, вулляў. Выраб падставак, рамак, вулляў па эскізе.

Тэма 5. Меданосы і апыленне сельскагаспадарчых раслін (5 гадзін)

Характарыстыка меданосных угоддзяў. Расліны-меданосы і іх прадуктыўнасць. Асаблівасці медазбора з палявых (разнатраўя), лясных, садова-ягадных угоддзяў, сельскагаспадарчых культур і культур-меданосаў, высяваемых для пчол.

Практычныя заняткі:

7. Распазнанне меданосаў па гербарыях.

8. Будова сотаў, ачыстка і дэзінфекцыя сотавых рамак. Выраб вулля для пчол.

Тэма 6. Пасечныя збудаванні і прыстасаванні для працы з пчоламі (4 гадзіны)

Пчалярскі інвентар і яго прымяненне. Навесы для кантрольнага вулля, памяшканні для інвентара. Творчая вынаходніцкая дзейнасць пчаляроў-аматараў.

Практычныя заняткі:

9. Азнаямленне з будовай і прымяненнем пчалярскага інвентара і абсталявання.

10. Назіранне за ходам зімоўкі пчол. Эскіз і выраб кармушак для пчол.

Тэма 7. Развядзенне і догляд пчол (8 гадзін)

Агульныя звесткі пра працу на пасецы ў зімовы час, вясной, летам. Кантроль за зімоўкай пчол. Нарошчванне гнёзд, значэнне цяпла ў вуллі. Агляд пчаліных гнёздаў на прадмет раення. Аслабленне і ўзмацненне пчаліных сямей. Зняцце і пасадка роя ў вуллі. Адбор і адкачка мёда.

Практычныя заняткі:

11. Зборка зборнага адводка. Вывад матак.

12. Падрыхтоўка вулля для новай сям'і. Пасяленне рою ў вулей.

13. Нацягванне рамак дротам.

14. Навашчыньванне гнездавых і магазінных рамак.

Тэма 8. Хваробы і шкоднікі пчол (2 гадзіны)

Прызнакі здаровай і хворай сям'і. Прычыны хваробы, заразныя хваробы: варатоз, назематоз, аскафероз. Паразіты пчаліных сямей, шкоднікі пчалінай сям'і. Прафілактыка пчол.

Практычныя заняткі:

15. Распазнаванне здаровай і хворай сям'і.

16. Вясенняя чыстка і дэзінфекцыя рамак і вулляў. Вясенняя падкормка пчол.

Тэма 9. Тэхналогія прадуктаў пчалярства (1 гадзіна)

Прадукты пчалярства: мёд, воск, прапаліс, кветкавая пыльца, пчаліны яд, матачнае малачко. Ачыстка мёда. Крысталізацыя мёда. Штучная вашчына. Правілы бяспекі працы і санітарыя пры адкачцы мёда.

Практычны занятак:

17. Агляд пчаліных сямей. Абсталяванне і прыстасаванні для распячаткі і адкачкі мёда. Пасадка меданосных раслін.

Тэма 10. Экскурсія (1 гадзіна)

Экскурсія. Абмеркаванне вынікаў экскурсіі.

Тэма 11. Заключныя заняткі (1 гадзіна)

Падвядзенне вынікаў работы за год. Прафарыентацыйная работа